

Phong cách giao tiếp: Hướng dẫn về việc tiếp xúc với chó dẫn đường và người khiếm thị

Khi tiếp xúc với người khiếm thị:

- Hãy đối xử với tôi như mọi người khác. Tôi cũng sinh hoạt bình thường như bạn nhưng đôi khi tôi sử dụng cách thức khác người thường.
- Hãy nói với tôi bằng một giọng nói bình thường. Bị mù không có nghĩa là bị điếc.
- Khi nói chuyện, hãy nói trực tiếp với tôi, đừng nói với người đi cùng tôi. Khiếm thị không có nghĩa là không có trí thông minh.
- Khi bước vào phòng, bạn hãy tự giới thiệu bạn. Khi rời phòng, hãy báo cho tôi biết là bạn đang đi ra. Hãy gọi tôi bằng tên để tôi biết là bạn đang nói chuyện với tôi.
- Nếu bạn đưa tôi vào một chỗ lạ, bạn nên cho tôi biết một vài chi tiết của chỗ này như "Cửa lớn ở bên trái của anh/chị/em."
- Đừng ngại khi dùng những từ ngữ hay câu nói thông thường như "nhìn," "thấy" hoặc "xem TV" khi có tôi bên cạnh.
- Nếu bạn thấy tôi có vẻ cần được giúp đỡ, hãy thẳng thắn hỏi tôi. Tôi sẽ nói cho bạn biết tôi có cần bạn giúp hay không. Nếu bạn thấy tôi có vẻ sắp sửa gặp nguy hiểm, hãy báo cho tôi biết rõ ràng bằng một giọng điềm tĩnh.
- Kéo hay đẩy tôi về một hướng nào đó chẳng những không giúp được tôi mà còn làm tôi thêm khó khăn và bối rối. Tránh không nên chộp cánh tay tôi và vui lòng đừng sờ vào dây cột chó.
- Hãy hỏi, "Anh/chị/em có muốn tôi giúp dẫn đường không?" Đưa khuỷu tay cho người khiếm thị vịn vào là cách giúp dẫn đường cho họ đầy tôn trọng và hữu hiệu nhất. Đừng ngại cho họ biết là bạn không có kinh nghiệm trong việc giúp người khiếm thị và bạn mong được chỉ dẫn để học hỏi. Dùng tín hiệu bằng tiếng như gõ nhẹ hay vỗ lên một vật nào đó (lên ghế hay thành cửa) là một cách tốt để cho tôi biết các vật đó ở đâu. Báo cho tôi biết, "Đây là chiếc ghế," trong lúc bạn đang gõ vào ghế, sẽ giúp tôi định vị trí chiếc ghế.
- Hãy tế nhị. Nếu bạn thấy quần áo tôi có vết bẩn, xin cho tôi biết một cách kín đáo (cùng một cách như khi bạn muốn được người khác cho bạn biết vậy).
- Hãy cho tôi những chỉ dẫn thiết thực. Những câu như "băng qua bên kia đường" và "quẹo trái ngay góc đường sắp tới" giúp tôi nhiều hơn là những câu chỉ dẫn mập mờ, không rõ ràng như "ở đằng kia."
- Khi vào nhà hàng, hãy cho tôi biết rõ chỗ ngồi. Bạn có thể đọc to thực đơn lên giùm tôi nhưng bạn không nên nghĩ rằng tôi không muốn tự chọn món ăn cho mình.
- Cho tôi biết trên bàn có những đồ vật gì: bình sốt cà (ketchup), ly nước, bình xịt tiêu muối, v.v.. Bạn có thể mô tả vị trí của những món đồ bằng cách so sánh vị trí của chúng với vị trí kim đồng hồ: "Tách cà phê nằm ở góc 3 giờ"; "Hũ đường nằm ở góc 1 giờ."
- Hãy để cửa mở toang hoặc đóng kín hoàn toàn—cửa lớn hay cửa tủ để mở hờ rất nguy hiểm. Thêm vào đó, việc di dời ghế hay đồ vật – nhất là đồ vật tại các nơi quen thuộc – sẽ làm tôi bối rối và khó khăn hơn là giúp tôi.
- Hãy thật tế nhị khi bạn hỏi về tình trạng khiếm thị của tôi. Đây là một vấn đề riêng tư và nên luôn được tôn trọng.

Khi tiếp xúc với người khiếm thị và chó dẫn đường (Guide Dog) của họ:

- Dù cho bạn có thật thích vuốt ve con chó dẫn đường, bạn nên nhớ rằng con chó này có bốn phận phải dẫn đường cho một người mù. Bạn không nên làm cho nó lơ đãng với trách nhiệm này với chủ nhân nó. Sự an toàn của một người mù hoàn toàn lệ thuộc vào tính nhanh nhẹn, sức tập trung và sự cảnh giác của con chó dẫn đường của họ.
- Bạn có thể xin phép chủ nhân để vuốt ve con chó. Nhiều người cũng thích giới thiệu cho người khác biết về con chó của mình khi họ có thì giờ. Trách nhiệm chánh của chó dẫn đường là phục vụ chủ nhân khiếm thị của chúng, nên việc tránh cho chúng bị kích thích là điều rất quan trọng.
- Không bao giờ cho chó dẫn đường thức ăn hay bất cứ những món gì khác mà có thể làm cho chúng bị lơ đãng. Chó dẫn đường được cho ăn theo giờ giấc nhất định với thức ăn uống đặc biệt để luôn giữ thể chất của chúng khỏe mạnh. Một chút suy suyển trong các sinh hoạt thường lệ cũng sẽ gây trở ngại trong việc ăn uống và bài tiết hàng ngày, do đó sẽ gây nhiều trở ngại cho chủ nhân của chúng. Chó dẫn đường được huấn luyện để cưỡng lại khi được cho thức ăn, để khi cùng chủ nhân vào nhà hàng, chúng sẽ không thèm hoặc xin thức ăn. Khi bạn cho chó dẫn đường thức ăn, việc huấn luyện này sẽ không còn hiệu quả.
- Mặc dù chó dẫn đường không đọc được bản chỉ dẫn đường xá giao thông, chúng có bốn phận giúp chủ nhân chúng băng qua đường. Gọi to con chó hay cố tình cản đường chúng sẽ làm nguy hại đến cả chó lẫn chủ nhân, vì làm như thế, bạn sẽ làm gián đoạn sự tập trung của con chó trong lúc nó đang làm việc.
- Việc lắng nghe tiếng xe cộ lưu thông của chủ nhân chó dẫn đường ngày càng trở nên khó khăn vì tiếng động cơ xe càng ngày càng nhỏ và lượng xe trên đường càng lúc càng nhiều. Không nên bóp kèn xe hoặc từ trong xe gọi ra để cho chủ nhân chó dẫn đường biết là họ có thể băng qua đường an toàn. Việc này có thể làm cho chó dẫn đường và chủ nhân mất sự tập trung trong việc băng qua đường và thêm bối rối. Phải luôn cẩn thận lúc quẹo tay phải khi có đèn đỏ đối với những người đang đi trên đường dành riêng để băng qua đường.
- Không phải chó dẫn đường chỉ biết làm việc và không được chơi đùa. Khi chó dẫn đường không có dây ràng, chúng được coi như bất cứ con vật nuôi trong nhà nào khác. Tuy nhiên, để giữ an toàn cho chúng, chó dẫn đường chỉ được chơi với một số đồ chơi riêng biệt. Đừng tự động cho chó dẫn đường đồ chơi mà không xin phép chủ nhân trước.
- Trong một số trường hợp, chủ nhân có thể không nhờ vào chó dẫn đường của mình được mà cần bạn giúp đỡ. Trong trường hợp này, chủ nhân chó dẫn đường sẽ vịn vào cánh tay của bạn, phía trên khuỷu tay, và để cho chó đi sát theo gót họ. Một số người khác có thể muốn chó dẫn đường của họ đi theo bạn. Nếu thế, khi hướng dẫn đường đi, bạn nhớ chỉ dẫn thẳng với chủ nhân chó mà không ra lệnh cho con chó.
- Chó dẫn đường có thể phạm lỗi và cần được sửa sai để việc huấn luyện từ trước không bị mai một. Việc sửa sai này sẽ gồm việc trách mắng bằng lời cùng lúc với việc chỉnh dây cột cổ, tiếp theo là việc khen thưởng khi chó dẫn đường bắt đầu tập trung trở lại và làm đúng theo chỉ thị. Chủ nhân của chó dẫn đường đã được huấn luyện về những phương cách đặc biệt và thích hợp để sửa sai chó của họ.
- Các đạo luật về quyền đi lại của người khuyết tật, kể cả Đạo luật dành cho người Mỹ khuyết tật (Americans with Disability Act) và Đạo luật về Quyền hạn của người khiếm thị của Gia Nã Đại (Canada's Blind Persons' Rights Act), cho phép chó dẫn đường đi cùng với chủ nhân chúng đến bất cứ một nơi công cộng nào, như trên xe taxi và xe buýt, vào nhà hàng, rạp hát, hàng quán, trường học, khách sạn, chung cư và các tòa nhà văn phòng.

**Để biết thêm chi tiết, xin liên lạc với chúng tôi tại
(800) 295-4050
www.guidedogs.com**